Ч. 121 (14.019). Львів, субота 11. травня 1935. Року opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504·060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ревізії й арештування в Сокалі.

Пишуть нам:

В неділю, 5. травня рано, перевела поліція в Сокалі ревізію в адв. д-ра Богдана Чайковського (в домі і канцелярії), у п. О. Лотоцької, голови філії „Просвіти" і в самій філії „Просвіти". Після ревізії арештували п. О. Лотоцьку і передержали 48 годин на поліції, після відставили її до судових арештів. Дня 7. травня арештувала поліція голову філії д-ра Б. Чайковського на двірці в Сокалі, саме коли повернувся з Коломиї від свого хорого батька, відомого письменника д-ра Андрія Чайковського. Вже 8. травня відставили з поліції д-ра Богдана Чайковського до судових арештів. Що є причиною ревізій й арештувань, ніхто не знає.

Візита мін. Ляваля у Варшаві.

У четвер 9. травня ц. р. в год. 19.15 ввечір мін. Ляваль виїхав з візитою до Варшави. На двірці міністра прощали амбасадор Польщі Хлаповський і большевицький амбасадор Патьомкін.

Здогадуються, що мін. Ляваль схоче довідатись про становище Польщі до Німеччини, озброєнь і проектованої конвенції для середньої Европи. Одночасно у Варшаві обговорюватимуть ріжні справи тісно звязані з виконанням французько-польського союзу. Польща буде домагатись теж вияснення ріжних справ, які виринули після підписання французько-большевицького союзу. Крім того французькі круги здогадуються, що мін. Ляваль заторкне взаємини Польщі з Чехословаччиною і Литвою. Французька преса в останньому часі з великою увагою слідкує за розвитком взаємин між Польщею і Литвою.

З міністром Лявалем їдуть Жозе Ляваль, шеф кабінету міністра Шарль Роша і генеральний секретар міністерства закорд. справ Олександер Леже.

З міністром їде теж коло 20 французьких журналістів, між ними відомі Бертран де Жувенель, Пертінакс і Салуль, дві відомі письменниці Табуї і Жео Льонлон та чотирьох фоторепортерів.

Мін. Ляваля привитає на двірці у Варшаві мін. Бек з вищими урядовцями міністерства закордонних справ. Тому, що мін. Ляваль приїздить до Варшави ввечір, у пятницю не буде ніяких політичних нарад. Мін. Ляваль зложить тільки візиту мін. Бекові, який гоститиме його обідом.

ПАТ. повідомляє, що марш. Пілсудський не прийме міністра Ляваля на авдієнції тому, що не здужає.

Французькі журналісти таки не поїдуть до Москви.

Хоч большевицька амбасада у Парижі, згідно з вказівками свого уряду з Москви, обіцялась видати париським кореспондентам візи на поїздку з мін. Лявалем до Москви, велика французькі щоденники рішили не висилати своїх представників. „Матен" пише так: „Ми аж надто добре знаємо, яку ролю відограє преса в політичному і суспільному житті, щоб пристосовуватись до таких чи інших рішень уряду, який хоче накинути революцію цілому світові. Спеціяльний кореспондент „Матена" не поїде до Москви: буде він товаришити мін. Лявалеві до большевицького кордону, звідкіля вернеться до Франції".

„Журналь" пише теж подібно про становище большевицького уряду: „Вчора поінформували нас, що большевицька амбасада відмовила заборону на віз д французьких кореспондентів до СССР, які хотіли товаришити мін. Лявалеві. До цього повідомлення амбасада неважала за відповідне додати ніякого виправдання у справі цього інциденту. Це зрештою для нас байдуже, бо з візи не скористаємо. Редактори „Журналю" та його співробітники привикли входити до якоїсь країни головними дверми, а не піввідчиненими побічними. Тому наш кореспондент поїде з мін. Лявалем тільки до Варшави".

„Пті Журналь" висловлює вдоволення, що французька преса однодушно дала добру научку большевицькому урядові про тактовну поведінку.

„Фіґаро" додає, що подорож мін. Ляваля до Москви без французьких журналістів тратить майже зовсім своє значіння.

Німеччина прийде з військовою допомогою Фінляндії?

ГЕЛЬСІНҐФОРС, ПАТ. Міністерство закордонних справ Фінляндії заперечує вістку ТАСС-а, що підчас побуту фінляндського мін. Гакеля в Берліні Німеччина запропонувала військову допомогу Фінляндії на випадок нападу СССР на Фінляндію. Комунікат запевняє, що вістки большевицької агенції є неправдиві.

Филипини рівновагою на Далекому Сході.

ВАШИНГТОН, 10. 5. ПАТ. Сен. Ґібсон, який минулої зими зі сенаторами на острови Филипини, пише у своїм звіті таке: Положення филипінських островів булоб краще, якби вони одержали незалежність, але одночасно Злучені Держави зберегли їх суверенність. Якщо Злучені Держави покинуть зовсім Филипінські острови, рівновага на Далекому Сході буде захитана. Японці негайно осадовляться на цих островах і британська фльота не буде могла вдержувати звязку зі своїми базами на Далекому Сході. В такому випадку дійшло би до поділу впливів на Филипинах між В. Британією та Японією

Змова проти Кемаля Паші.

Масові арештування в Туреччині.

Турецька преса подає сензаційні вістки про відкриття широко розгалуженої організації змовників, яка змагала скинути Кемаля Пашу та його режім. Преса пише, що турецька поліція арештувала в останніх днях у Стамбулі та в багатьох інших місцевостях кільканадцять членів цієї організації. Її провідником був 70-літній старець Саїді, фанатик-магометанин, який у завзятій агітації проти Кемаля Паші послугувався виключно релігійними аргументами.

Саїді виголошував палкі промови, в яких закидав турецькому диктаторові нарушення могометанської віри, бо скасував свято в пятницю, заборонив носити церковні одяги духовникам, завів новомодні строї для мужчин і жінок. Не зважаючи на енергійні заходи поліції не вдалось дотепер арештувати Саїда, якого скривають його прихильники. Влада веде енергійну акцію, щоб зліквідувати грізний рух, який прибрав уже великі розміри.

—o—

По дорозі до нової виборчої ординації.

Львів, 10. травня 1935.

У доповненні до нової конституції появився остаточно і проект нової виборчої ординації до польських законодатних установ. Родився й оформлювався він не довго, але вийшов дуже своєрідний та оригінальний. Якщо ми бажали б шукати за зразками для запроектованої польської виборчої ординації на заході, то там їх тепер не найдемо. Бо країни клясичних повоєнних державних перебудов, а саме Італія та Німеччина, від чого іншого виходили при вводженні реформ і до чого іншого змагали, ніж це бачимо тепер у Польщі. Фашизм в Італії та гітлеризм у Німеччині були відрухом на цілковитий політичний і господарський розвал, що по війні розрісся в їхніх країнах. Але і фашизм і гітлеризм мали ясно сформульовану програму політичної та господарської відбудови своїх країв. Ці програми витримали уповні конкуренцію на полі змагань з іншими політичними партіями. Вони й перемогли не тільки своїх політичних суперників, але ясно та недвозначно ставили справу своєї всевлади в державі. І фашизм і гітлеризм відразу змагали до диктатури і до неї дійшли. Завдяки ясности та виразистости своїх політичних, господарських, соціяльних і навіть культурних гасел вони потягнули за собою маси і на масовому русі оперли своє право до всевлади в їхніх краях.

Нічого подібного не бачимо в Польщі. Травневий переворот з 1926 р. не був ділом великої масової організації, що вела свої маси за докладно сформульованими і принадливими гаслами до нових далекосяглих реформ. Ні, травневий переворот був ділом одної людини і гуртка найближчих її співробітників. Удачність цього перевороту в наслідках не потрясла зовсім підвалинами старого режіму, що панував досі в Польщі. Лишився той самий парлямент, лишилася та сама конституція, лишилися і ті самі методи правління. Але прийшли до керми нові люди. Вони не мали ніде ніякої писаної політичної програми, ні програми державного будівництва. Для них альфою й омегою всього була сама особа автора чи творця травневого перевороту з 1926 р.

Головним мотивом травневого перевороту було те, що в Польщі було зле. Творці й сподвижники перевороту викинули на своїх боєвих прапорах гасло направи, санації того зла. Ніхто не сказав, як у практичній дійсности буде виглядати ця санація, але про неї всі говорили й писали, як про щось, що всюди є, всюди присутнє, але невловиме, абстрактне. Цей процес санування тягнувся повних 9 літ.

По травневому перевороті 1926 р. санаційний табор сконкретизував для себе одну річ дуже докладно, а саме, він проголосив аксіомою твердження, що, мовляв, джерелом усього лиха в Польщі було партійництво. І тому партійництву виповів безоглядну війну. Отже поставив тоді своєрідну й дуже однобоку діягнозу, але ні словом не зачіпив справи терапії, лікування того зла на будуче. Програму заступив діланням. Але яким? Діланням з дня на день. За девять літ партійництва не зліквідував, дарма, що це було одиноке точно означене й ударне гасло цього та-

бору від початку по нинішній день. За девять
літ ми мали нагоду докладно приглянутись пра-
ці й тактиці того табору. Його тактика основу-
валась на заскакуванні суспільности всякими
несподіванками в усіх ділянках життя. Це яви
ще зрозуміле, коли зважити, що провідні люди
цього табору за давних молодих і передвоєн-
них літ саме все робили під кутом заскакування
несподіванками своїх і чужих. Цеж давні рево-
люціонери й конспіратори.

Тому нічого дивного, що навіть така спра-
ва, як сама їхня концепція нової конституції,
вийшла в них якось нагло та несподівано. Вона
заскочила всіх як формою своєї появи (тези),
так ще більше змістом. Усе в діянні того табору
на законодатному та політичному полі мало й
має цей своєрідний характер таємничости та на-
глости. Але одно вспів цей табор проводити за
девять літ консеквентно та льогічно, а саме на-
ново організувати й опанувати державну маши-
ну. Ділялося це постепенно, але успішно. Ця об-
ставина була рішальна у великій мірі при висліді виборів до законодатних установ у 1928 р. і в ще більшій мірі у 1930 р. У 1928 р. нова державна машина ще не була добре зіграна і тому склад сойму та сенату не міг вдоволити санаційного табору. В 1930 р. по передчасному сконі законодатних установ ця державна машина була вже совершенніша, засоби її правління були випробовані та більш-менш устійнені. Тому то вона вже лекше і справніше могла впливати на хід такого процесу, як вибори. Вибори до законодатних установ із 1930 р. дали перевагу санаційному таборові в соймі та сенаті, не зважаючи на те, що вони відбувалися на основі старої, нині цим табором осудженої та поганьбленої виборчої ординації. Від 1930 р. по нинішній день справи в ділянці вивінування та обсадження державного апарату зайшли так далеко, що всі його види опинилися неподільно і всеціло в руках правлячого санаційного табору. Словом, ціле державне будівництво і ціле правління стало монополем цього табору.

Коли до того дійшло, тоді старі законодатні установи стали вже тільки декорацією, не все навіть потрібною, а толерованою тому, що цього вимагала конституція, яка все ще обовязувала і якої не можна було ніяк перескочити в мирному, нереволюційному часі.

Опанувавши всеціло державну машину та опанцирившн ввесь її механізм своїм духом, цей табор став всевладним паном положення у державі. І коли він проводить від деякого часу дуже інтенсивно в життя гасло про омніпотенцію держави навіть при нормуванні явищ чисто суспільного та громадського життя, то треба це розуміти як омніпотенцію цього табору.

Яркий вислів омніпотенції цього табору маємо і в новій конституції. Вона збудована і зредагована всеціло на його потребу. Законодатні установи в новій конституції дістали відмінні від давніх функції та нове призначення, очевидно згідно з потребами цього табору. Тому нічого дивного, що й нова, щойно запроектована виборча ординація теж має на оці передовсім потреби цього табору і то не цілого, але в першу чергу його найвідповідальнішої верхівки.

І якщо офіціяльні й неофіціяльні інтерпретатори тенденцій запроектованої виб. ординації кажуть, що найціннішою її прикметою є те, що вона не допускає до виборчих змагань партій, — то вони хіба самі в це щиро не вірять, а рахують тільки на свою омніпотенцію і при устійнюванні кандидатур колегіями. Бож політичні партії від тієї ординації не щезнуть так само, як ніколи не щезне диференціяція політичних поглядів у громадянстві. Нема сумніву, що й у виборчих колегіях будуть появлятися партійні кандидатури, хіба, що їх взагалі не допустять, а це чейже навіть тепер на 100 відсотків не можливе. Зате певне одно, що в так сконструованих органах, як колегії, передбачені проектом нової ординації, найбільше кандидатів буде т. зв. безпартійних, себто таких, для яких не важне їхне власне політичне обличчя, і для яких найміродайнішою у політичних справах є воля уряду. Такі кандидати може й потрібні урядові, але вони непотрібні громадянству, зокрема вони і небажані і непотрібні для нас. **Бо ми мусимо жити своїм власним зорганізованим та оформленим національно-політичним життям і тому ніколи не можемо зректися свого впливу на такі суто політичні акти, як вибори до законодатних установ у державі, в якій живемо.**

Боротьба за впливи в світовій політиці і ми.

Рим, 6. травня 1935.

Відколи світ світом боротьба за впливи в політиці країни над країною, чи врешті, бльоку країн, над іншим бльоком країн тривала і досі триває. Ця боротьба прибирає гостріші форми, інколи спокійніші.

Від приходу до влади Гітлера боротьба за впливи в політиці Европи, тимсамим у світовій, перейшла в гострі форми. Коли обірвалась приязнь Німеччини з Італією, ця боротьба ще більше загострилася. Коли виринуло питання: „Німеччина і Схід" і коли повстала нова можливість, що воно буде розвязане в хосен Німеччини, тоді почали думати знову про величезних вплив Німеччини в европейській політиці.

Тому, що в метушні цієї боротьби, находиться і питання майбутности України, цікаво нам слідкувати за його розвитком.

Італійський місячник „Джераркія", ідеольогічний орган фашистівської партії, якого основником є Беніто Мусоліні (з 1920. р.), у своюму останньому, за квітень, числі поміщує цікаву статтю: „Ніппо-німецький союз для володарства над світом". Тут перед нашими очима розтягається панорама майбутности, в першу чергу, Европи і Азії.

Найперше читаємо про паназійську програму Японії, яка змагає за всяку ціну знищити панування Европи над Азією. В Европі про вперту діяльність Японії знають лише те, що ця діяльність звернена в напрямку Сибіру, Монголії, Китаю.

Перша фаза японської програми, це від заняття Манджурії до входу Китаю у сферу впливів співпраці з Японією у паназійській програмі. При співпраці з Китаєм, Японія у другій фазі займе Австралію, голяндську Малезію, по яких прийшлаб черга, швидше чи пізніше на Індокитай.

Перша фаза, в політично-мілітарній концепції, повинна мати свою актуалізацію у трьох темпах. Перше: Заняття Манджурії і її політично-промислово-мілітарний зріст, щоби створити з неї базу випаду на Росію і притягальний осередок для втілення Монголії, може і північного Китаю. Перша частина вже здійснена. Над другою горячково працюють.

Друге темпо. Користуючись тим, що Росія не хоче і не є в спромозі протиставитися збройно; що Америка не є приготована силою припинити Японію у її замислах; що Англія не знає, чи рішитися йти разом із Вашингтоном, — Японія примушує уряд Нанкіну до порозуміння, щоб створити на далекому сході азійський бльок і зменшити впливи европейських потуг і Америки в Азії.

В Токіо переконані, що щоби певно панувати над Китаєм, треба довести Росію до того, щоб вона не мала ніякого політичного впливу, щоб не була мілітарною загрозою Японії. До цього треба, як перший ступінь, створити перегороду, якою є держава Манджуко. Не виключене, що панування Японії над Китаєм рішиться у війні на японському морі з Америкою.

Тому, поки ще Вашингтон зможе показати свою силу в західному Пацифіку, треба відсунути Росію з далекого сходу аж поза озеро Байкал і Монголію. Росія, обезсилена у ще одній війні і важко ослаблена на заході інтервенцією, при боці Японії, Польщі і Німеччини, — не малаб ні сили ні охоти поважно перешкоджувати Японії у війні з Америкою. Отож, відсунути Росію від далекого сходу, це важлива точка в програмі провідних мілітарних японських сил.

Теперішнє поверхове поширення зносин між Москвою і Токіо не переконає нікого, що російсько-японський конфлікт віддалений: коли Токіо постановляє повести ворожі заходи, завсіди перед несподіваною атакою виступають опробі замирення з противником. Таким робом, своїми заявами миру Японія хоче переконати Москву, що ніяка японська небезпека для Росії на Дал. Сході не істнує, а тимсамим переконати Европу, що Росія не має потреби зброїтись.

Третє темпо. Перша фаза найважче: конфлікт з Америкою. Щоб зачати війну зі Совітською Росією, Японії вистарчають японські джерела, манджурська і монгольська база та прихильна невтральність Китаю. До війни з Америкою, щоб вона принесла успіх для Японії конечна не лише невтральність Китаю, а повна деспотична відданість усіх джерел для Японії. Англія ніколи не рішилась би ввійти війною проти за Китай: капітали Англії у Китаю і в Гонґконґ можна забезпечити, є й дати запевнення на дальший вклад англійського капіталу для розбудови Китаю. Так думають у Токіо.

Друга фаза японської програми, це вихід Японії на індійський океан. Тут уже входить: з російського і китайського Туркестану створити державу, зайняти Бірманію, Індокитай, Сінґапур, через Филипини Австралію. Японія знає, що в другій фазі прийдеться їй звести крів аву боротьбу з Англією на азійському континенті. Розуміється, Росія вже буде тоді далеко від боротьби.

Так, стоятиме справа з Японією і її замислами в політиці завтра. Тепер перегляньмо замисли Німеччини про її універсальну місію у світі.

Німеччина перебрала тепер на себе вільгельмівське „Дранґ нах Остен" з такою силою, що ніхто й не подумав би був по її програній в останній війні.

Акція Німеччини мусітиме розвиватись у двох напрямках: на схід лінія Варшава—Каспійське Море і на південний схід лінія Відень-Будапешт-Стамбул. Напрямки маскуються: походом на Росію, як чинником протибольшевицьким; доктриною завдань німецького народу, виховувати й організувати славянські раси, вважаючи ці раси нижчими; і необхідність Німеччини шукати просторів на сході. Зновуж за Балкані Німеччина маскується: правом прилучити до себе всі народи німецької раси, як Австрія, німці в Чехії, Семигороді, тощо. Ця остання концепція, прикладена до Балтику, вимагає, щоб у німецькі руки перейшли порти малих балтійських держав (Мемель, Ріґа, Ревель і Данціґ), щоби, не переходячи через територію Польщі, на що польський уряд не завсіди мусить погодитися, дістатися в Росію.

Потрійний союз Німеччини, Японії і Польщі йде до цілковитого розбору Росії: Польщі — Україна по Дніпро, Німеччині — від Дніпра на схід до Чорного Моря і Каспія, Японії — Сибір, поки японські сили зможуть дійти, і зовнішня Монголія.

Мілітарна співпраця проти Росії між Німеччиною і Японією у повному ході: японський летунський матеріял для Німеччини, німецькі техніки воєнної індустрії для Японії вислані, передані секрети нової зброї і нових хемічних винаходів на місце німецьких військових інструкторів у Нанкіні японські — усе те йде до війни з Росією.

Коли Німеччина упорається з Росією, тоді прийдуть на чергу справи середньої Европи, на Балканах; поладнання рахунків із Францією, та Англією.

Тепер Німеччина, бачучи рішучу й ворожу поставу Мусолінія у питанні середньої Европи, вдає, що цим питанням не цікавиться.

Райхсвера переконала Гітлера, що в 1936. р. Німеччина буде готова до виступу проти Росії, яка буде зайнята на далекому Сході, чи надуманим бльоком. Францію треба мати на увазі. Англія не буде вмішуватися, бо в Берліні певні, що Англія лише тоді виступилаб би проти Німеччини, колиб вона дійшла до Чорного Моря, або якби знову зайняла землі Франції.

Правда й те, що Росія з мілітарного боку є в повному приготуванні і на европейському фронті: від Дністра до Вильна будують там нові укріплення. Але Німеччина думає заскочити Росію на двох фронтах: европейськім і азійськім. І що треба атакувати Росію поки розвиток її індустрії, за декільки років, не розвинеться до того, щоб вона сталаб сильним противником.

І Токіо і Берлін переконані, що англосаські потуги не вмішаються абсолютно в конфлікт із Росією, поки не будуть заторкнені безпосередньо їх інтереси.

При кінці статті поставлено короткі завваги до наведених японсько-німецьких плянів. Вони такі, що всі ті пляни Німеччини та Японії можуть не вдатися, коли Европа й Америка стане проти них.

М. Заґамський.

Ширіть наш часопис!

Франко про партії серед галицьких українців

перед 50-ма роками.

(Докінчення І-ої частини.)

Що всі ті погляди не є лиш порожніми словами, але впливом дійсних змагань нашої безумовно Римові відданої єрархії, це доказують окремі факти. І так митрополит, що ніколи не підтримував ані одного товариства для народ. освіти, дуже пильно допомагає управі „Kółek rolniczych", які, як я виказав давніше, далеко більше залежить на загнузданні народніх поривів до освіти ніж на самій освіті, щоб розпростерти якнайщільнішу опіку над народом, а не про розвиток народу. Переслідування священиків і вихованців семинарії, запідозрених навіть у тіні вільнодумства, є в нас на денному порядку; досить часто почали останніми часами траплятись факти — денунціювання чи то поодиноких письменних селян і вчителів, чи й цілих читалень за атеїзм, соціялізм і інші примарні поступки, до консисторів, а звідсіль через намісництво до судів, — як денунціянти виступають священики, і то головно з т. зв. у нас „римлян". Нарешті ось найсвіжіший факт, який ясно свідчить про те, що наша єрархія дивиться неприхильним оком на всякі спроби ширшої освіти й політичного освідомлення народу. Комітет, що уладжував віче в Станиславові, прохав тамошнього єпископа о. Пелеша протекції над вічем. Що відповів о. Пелеш, не знаю, одначе здається, що не відмовив просто проханню комітету. Щойно в сам передодень віча виїхав нарочно із Станиславова, вимовляючися соймом; провів день у Львові, й не бувши ні разу в соймі, а взявши лиш відпустку на цілу сесію (що міг зробити й письменно з Станиславова), на другий день по вічу вернув до своєї столиці. Треба нарешті сказати, що т. зв. митрополичі посли в державній раді досіль ані уст не відчинили, ані не думали заявитись перед виборцями — голосують за урядом без ніякого говорення й на тому кінець.

Правда, всі ці „подвиги" наших клерикалів досіль занадто ще незначні й дрібні, щоб могли вимовно й всебічно змалювати їх змагання, щоб їх могла почути й оцінити наша українська суспільність. Єдина причина цього те, що вони не творять іще партії у властивому значінні цього слова, що за єрархією не йде маса духовенства, яка своїм родинним життям далеко в більшій мірі втягнена в сферу чисто світських інтересів ніж деінде між католицьким духовенством. Це родинне життя наших священиків є головною перешкодою швидкого зросту клерикалізму й ультрамонтанізму на галицькій Русі. Що наша єрархія нерадим оком дивиться на нього, на це маємо яскравий доказ у виступі теперішнього митрополита, а тоді ще львівського єпископа-суфрагана перед зібраними у Львові делегатами духовенства мабуть у 1881 р. Ішла річ про висилку адрес до цісаря й до папи в справі поправи існування гр. кат. духовенства. О. Сембратович предложив делегатам до підпису адресу до папи, яку сам виститлізував, а в якій в заміну за поправу економічного існування просили апостольську столицю завести целібат для уніятського духовенства. Одначе ця адреса зустріла в усіх делегатів такий однозгідний і енергійний спротив, що о. Сембратович, незвичайно зіритований, мусів узяти його назад і відкласти **ad meliora tempora.** Так само знаю, що в цьому самому напрямку працював покійний о. Калинка: з інтернату, який він заклав, мали виходити священики українці, але безженні.

Ось головні обриси клерикальної партії, яка в нас пускає кільці. Не зважаючи на всю її дотеперішню слабість і незначність, не можна заперечити, що вона зростає і зміцнюється щораз більше, підтримувана урядом, і польською шляхтою, і Римом. Якщо теперішні відносини потривають довго, не тяжко передбачити, що ця партія має перед собою будучність, що єрархія швидше чи пізніше, зломить опір сільського духовенства та створить сильну клерикальну організацію, яка може значно й фатально вплинути на долю Руси. Фатально вже хочби тому, що згідно з її дотеперішніми поступками маємо право уважати її за ворога справжньої народньої освіти, за ворога всякої народньої самостійности й за партію, яка готова буде служити (коштом народніх інтересів) кожному урядові й кожному краєвому проводові, щоби тільки він був католицьким. Не зважаючи на те, появу цієї партії в теперішньому часі уважаємо за необхідну й подекуди навіть за корисну. По дотеперішніх безтямних сварках за літери, за правопис і за скількість мілїонів українського племени перший це раз виступає у нас на сцену партія, оперта на дійсних, реальних інтересах якоїсь частини населення і в імя цих інтересів приневолена також реально рахуватись із даними умовинами нашого національного існування. Те, за що боролась партія т. зв. народовців, себто окремішність українського племени й народню мову, приймає нова партія за вихідний пункт, а форму національности старається заповнити клерикалізмом, але не тим опозиційним південно-німецьким, але певним свого шляхетським австрійським клерикалізмом.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Робітники фабрики самоходів Шевролет у Толедо далі продовжують страйк, що триває вже 2 тижні. Пропозицію збільшити заробітки на 5 відс. відкинули 1250 голосами проти 605. Страйкарі домагаються признати їх професійне т-во та умову на письмі.

— З копальні вугля в Сорагі на острові Гокаідо (Японія), в якій 6. ц. м. був вибух, добули тіла 61 гірників зпоміж 97 засипаних. Решту жертв добувають безперервно дальше.

— „Ле Пті Журналь" повідомляє телеграмою з Таліна, що уряд СССР стягнув пропозицію заключити пакт взаїмної совітсько-литовської помочі з дня 6. квітня ц. р., бо литовський уряд за мало спішився з відповідю на ту пропозицію.

— Учасники голодового маршу в стейті Іліноіс у числі около 1200 зібралися вчора перед палатою ґубернатора стейту в місті Спінґфільд. На чолі демонстрантів стоїть провідник робітничого товариства в Іліноіс Едуард Морґан. Демонстранти заявили ,що так довго таборуватимуть на площі перед палатою, доки не відновлять станиць суспільної помочі в цілім стейті Іліноіс.

— На залізничій лінії Москва—Владивосток, у віддалі 200 км. на схід від Харбіна зударився поспішний поїзд з тягаровим, 4 особи вбиті, 21 ранених.

— За урядовим параґвайським звідомленням параґвайські війська нанесли в останньому часі болівійським кріваву поразку біля Апур у Ґран Чако. Розбито один болівійський полк кавалерії і один курінь піхоти. На побоєвищі лягло 500 убитих, а кількасот дісталося в полон.

— Вчора пополудні до Фльоренції приїхав австрійський канцлер Шушніґ. На дворці витали його префект і шеф дипльоматичного протоколу.

—o—

ІЛЯРІОН СВЄНЦІЦЬКИЙ. 4)

Контрасти

в житті й творчості Гоголя.

(З приводу 100-ліття „Тараса Бульби").

(Докінчення.)

І ось знову дивний контраст у житті Гоголя: зовсім неісторична „історична повість" стає для України джерелом поглиблення і поширення національної свідомости, а для світа джерелом пізнання історично-суспільного тла минувшини України. Одначе сам Гоголь на цім творі закінчив романтичне українолюбство, та пірнув у таємне життя людської душі. На місце почувань для батьківщини виплили почування для людини. Романтичний сентименталізм Гоголя змінив предмет зацікавлення. Близьке по спорідненні крови, а далеке по віддалі уступило своє місце найближчому по спорідненню та віддалі: Гоголь поринає в таємні закутини власної душі і находить у них пробраз душі людини з її патольоґічними первістками. Гоголь захопився проблемами психольоґізму, бо кожний дрібний прояв людського життя виявляє і загальний стан душевний одиниць. На пізнанні отсих найдрібніших виявів людської душі задумав Гоголь вивести величну будівлю нового світорозуміння й нового життя.

Цей для нинішнього покоління дивний здвиг у предметі Гоголевого зацікавлення може найкраще зрозумів його сучасник Шевченко, чому дав вислів у поезії:

„Н. В. Гоголю".

„За думою дума роєм вилітає:
Одна давить серце, друга — роздирає
А третяя тихо-тихесенько плаче
У самому серці — може і Бог не бачить
Комуж її покажу я
І хто тую мову
Привітає, угадає
Великеє слово?
Всі оглухли, похилились
В кайданах — байдуже!..
Ти смієшся, а я плачу,
Великий мій друже!
А що вродить з того плачу?
Бурян, мабуть брате!
Не заревуть в Україні
Вольнії гармати,
Не заріже батько сина,
Своєї дитини,
За честь, славу, за братерство,
За волю Вкраїни.
Не заріже: викохає
Та й продасть в різниці
Москалеві... Себ-то бачиш
Лепта удовиці
Престолові „отечеству"
Та німоті плата...
Нехай, брате! А ми будем
сміятись та плакать.

1844. 30. XII. Петербург.

Кріпка, нічим незвихнута здорова природа Шевченка-кріпака дала йому один-одинокий ідеал на все життя: волю! У мріях за неї для всіх він її на довгі літа стратив та й маячіннях про неї помер.

Природне слабосилля Гоголя-панича дало його думкам протилежний напрямок до веселого і здорового, дужого, огрядного. Ось так зароджується і виявляється Гоголь гуморист. Але дух його летить у країну мрій про життя серед щирих, правдивих, гарних людей, мрій про світ краси „видимої й невидимої". І ось перед душевними очима Гоголя мрійника виступають соромливо заховані... грішки людські! А що прецінь завсіди моглоб бути і без них, та без їх прикрих наслідків, тож не диво, що в Гоголя пересмішника заболіло серце і заблиснули сльози в очах на згадку, як прекрасним міг би бути світ, колиб люди не зогиджували його, хто потемки, хто в сутінках, а хто таки в білий день без сорому перед людьми... Розвязання цього загально людського питання про ідеально гарне життя вміщало в собі безперечно й волю, і рівність, і братерство, і правду, і красу, і всі до одного блага земного побуту. При синтетичному складі розуму Гоголя і його дарі легко ґенералізувати і типізувати найдрібніші явища життя, він ніяк не міг підійти до життя тільки з якогось одного вибраного становища.

А всеж накінець дійшло в нього до потреби заспокоїти власну душу відповідю на всі тривожні і пекучі питання дійсности. Гоголь став виводити з найглибших закутин памяти та з таємної робітні свого підсвідомого — спомини дитячих літ, перші враження з науки батюшки в церкві та вчителя релігії з хлопячих літ, системи й прописи правознавця з юнацьких літ, досвід педагога, інтуїцію психольоґа, та образи уяви поета. Осьтак склав він із усього того „Вибрані місця з листування з друзями". Зачіпив він у них най-

Для дітвори наших братів знад Дніпра.

Дві імпрези, які повинні вдатися.

Найбідніші з наших дітей — це мабуть діти наших братів знад Дніпра, тепер політичних еміґрантів. Приневолені жити з батьками по ріжних еміґраційних осередках у Польщі, ті діти страдають куди більше, як їх родичі, що мають за собою бодай ясне дитинство й молодість та спогади зі світлих днів нашої державности. Їм, найменшим, що приневолені з батьком і матірю гинятись по чужій землі, давно зайшло сонце безжурних діточих днів і більше у їх перших роках життя сліз, смутку та нужди, як усміхів і забавок. Ще лячніша для цих наших квіток атмосфера чужини, що не дозволяє їм ні бавитись ні вчитись у своїй мові, що випачує й викривлює їх душу. Кожний, хто хоч трохи призадумається над їх долею, мусить визнати, що залишити цих цих дітей в таких умовинах — це і з національного і вселюдського огляду величезний, непростимий гріх.

Тимто треба вважати незвичайно актуальною відозву комітету „Брат братові", яку і цього року розіслав він до громадян, прохаючи, щоб хто може, взяв хоч одну дитину братів знад Дніпра на вакації. Ця акція має не тільки доказати, що їх біль — наш біль і що наші заяви про братерство між Дніпром і Дністром — не пуста фраза; вона має в першу чергу не дозволити цим дітям винародовитись та дозволити їм, коли вони ввесь рік насякають чужиною, подихати рідною атмосферою, побути серед своїх, погратись з ровесниками й подихати сонцем та вітром наших, рідних і їм піль. Хто має родину на селі, як от священик, учитель чи навіть багатший господар, той знає, що коли даєш їсти 6 людям, то ще один при цьому наїсться, а де місце в хаті для 5, там ще одна дитина переспиться. Зате скільки радости і спогадів внесе такій дитині побут серед своїх — це не важко собі уявити і ми певні того, що громадянство такі зголошення на адресу секретаря Комітету, д-ра П. Шкурата, Перемишль, Ринок ч. 14., масово надсилатиме.

Та поруч тієї акції заслуговує на вашу увагу ще й друга. Згаданий Комітет „Брат братові" почав ще м. р. будувати захоронку для дітей-сиріт братів еміґрантів у Перемишлі. Будова, зусиллям жертвенних одиниць, доведена під дах, стіни обтинковані, бракують тільки вікна і двері у тій станиці, що стоятиме в Перемишлі під замком, з видом на Сян, в якій ростимуть ті наші квіти, для яких, здавалосяб, зі смертю родичів нема рятунку. Щоб придбати фонди на ту ціль, Союз Українок-Еміґранток улаштовує в суботу 11. ц. м. в салях Нар. Дому при вул. Рутовського у Львові великі весняні вечерниці. Чи треба пригадувати, що ті, які підуть на ті вечерниці, поминаючи добру забаву, за яку ручить Комітет, виконають ще й добре діло — допоможуть вже цього року влаштувати захист для найбідніших наших діток? Гадаємо, що ні і що на великих весняних вечерницях Союзу Українок-Еміґранток не бракне справді нікого з львівського, відомого з патріотизму, громадянства. *(ак.)*

Апокаліпсіс українського слова.

Хто не знає погляду оборонців „обще-русской" культури на українську мову?... Кажуть, що вона стоїть на ступні нижчім ніж мова церковно-славянська й російська; не досить ще вироблена; термінольоґічно бідна та не надається до виразу високих ідей християнської віри.

Входити в суперечку з цими „фахівцями" від фільольоґії нема потреби: саме життя через постійний розвій українського письменства, української богословської й фільософічної думки найкраще збиває їх. Навіть більше: воно доводить, що з людськими мовами трапляється те саме, що й з народами в царині духовної культури: „перші бувають останніми, а останні першими" і що мова українська, хоч виступила на арену літературну пізніше від церковно-славянської й російської мови, не тільки не стоїть нині нижче від них, а навіть у дечім поважно їх випередила. То—факт, який установити можна безпосереднім дослідом, порівнявши українську богословсько-фільософічну термінольоґію з церковславянською й російською.

Для пояснення і прикладу наведу кілька порівнань. В Нагорній проповіді читаємо таку науку: „Речено бысть древнимъ: не во лжу кленетися, воздаси же Господеви клятвы твоя. Азъ же глаголю вамъ не клястися всяко" (Мат. V, 33—34). В російськім перекладі слова ці передано: „Сказано древнимъ, не преступай клятвы, по исполняй предъ Господомъ клятвы твоя. А Я говорю вамъ: не клянись вовсе". В російській мові славянському термінові: „клятва" відповідають два слова: „клятва" й „присяга", як тотожні: тому для російських богословів повстає дуже трудне завдання, як науку Православної Церкви, що в деяких випадках **дозволяє** вірним, а часом **вимагає** від них **складати присягу,** погодити з буквальним змислом Нагорньої заповіді про клятьбу. Офіційний погляд Православної Церкви, висловлений у „Пространном Христіанском Катихизисѣ" митр. Филарета, розвязує цю трудність твердженням, що Христос забороняє лише „божбу, або легковажну клятьбу в звичайних розмовах", а клятьба у справах важних і необхідних, на вимогу законної влади не тільки дозволена, а й обовязкова (Див. пояснення 3 заповіди Мойсеєвої). Крім цього, офіційного чи авторизованого російською церквою погляду в російській богословській літературі істнує ще кілька інших, але кожний з них у більшій чи меншій мірі звужує безумовний наказ Христовий („не клятися всяко") і тимсамим не увільняється від закиду в суперечності з його буквальним змислом, а це в цілях своєї пропаґанди, зручно використовують сектярі, що не визнають присяги. В подібнім трудним становищі знаходяться також і грецькі богослови, бо на мові грецькій клятьба й присяга — однозначні поняття й висловлюються терміном „ὅρκος".

Цілком інакше стоїть справа в українській мові, де слово „клятва" передається двома близькими один до одного, але не однототожніми термінами: „присяга" й „клятьба". **Присяга** це приречення сказати правду (або щось учинити), дане з покликанням імени Божого й з свідомістю відповідальности перед Богом за фальш; **клятьба ж** — приречення з умовним (у разі його недодержання) накликуванням на себе лиха, напр.: „нехай Господь Бог мене скарає так і так-, нехай я головою своєю наложу... нехай земля мене не носить... нехай світа Божого не зобачу, коли я"... тощо. Обидва ті поняття, очевидячки, не однакової моральної й релігійної вартости: „Клятьба" недопускальна в ніякім разі, навіть „у поважних і необхідних випадках і на вимогу законної влади", бо хто клянеться, накликає на себе лихо, хоч би й умовно: кидає на себе (в разі зламання клятьби) присуд, до чого він і не покликаний і якого виконання не лежить у його владі й силі. Клятьба втручання в Правосудність Божу й Промисел Божий, а тому з релігійного погляду нерозумна й становить гріх навіть тоді, коли людина має найліпшу волю додержати її. Так вияснює справу сам Христос у Нагорній проповіді; сказавши: „ніяк не клянись", Він докладніше розкрив, яку саме й чому заборонює клятьбу: „ні небом, бо воно є престол Божий; ні землею, бо вона підніжок ногам Його; ні Єрусалимом, бо він город великого Царя; ні головою своєю не клянись, бо не можеш ані одного волоска зробити білим, або чорним" (Мат. V, 33—36).

Присяга — навпаки — зеднується з свідомістю Правосудности Божої й відповідальности за лож; спонукає людину уникати неправди; тому не містить у собі нічого гріховного й не заборонена. Навіть більше: присягу уважав сам Христос на суді в первосвященика Каяфи (Мат. XXVI, 63—64), не раз і Ап. Павло покликав Бога на посвідчення правди своїх слів (Рим. І, 9; IX, 1; Галат І, 2; Филип. І, 8) і за його словами сам Бог свідчився Самим Собою (Євр. VI, 13—17). Про „клятву" в розумінні присяги говорить Мойсей у Второзак. VI, 13: „Господа Бога твоего да убоишися, и Тому единому послужити, и къ Нему прилѣпишися, и именемъ Его кленешися".

Українська мова, строго відмежовуючи поняття „присяги" від „клятьби", дає певний ключ до належного зрозуміння Св. Письма; в мові церковно-славянській і російській, як і в новозавітній грецькій, з браку такого відріжнення виникають для християнської науки просто непереможні труднощі.

Чим пояснити треба зазначену перевагу мови української? Затьмарення релігійної ідеї було причиною, що „присяга" прибрала форму „клятьби" й злялася з нею в однім спільнім понятті й терміні; навпаки через християнське виховання й чуття релігійної правди, нарід український дійшов у своїй свідомості до їх відокремлення, що й виявив у своїй мові.

Не менші трудности православні богослови мають з словеми Мат. VI, 25—34 (Зр. Лук. XII, 22—31), які славянськім тексті читаються: „Не пцытеся душею вашею, что ясте или что піете: ни тѣломъ вашимъ, во что облечетеся — Не пецытеся убо на утрей, утреній бо собою печется: довлѣетъ дневи злоба его". Російський переклад передає ці слова слідуючим способом: „Не заботьтесь для души вашей, что вамъ ѣсть и что пить, ни для тѣла вашего, во что одѣться — Итакъ, не заботьтесь о завтрешнемѣ днѣ. Ибо завтришній самъ будетъ заботиться о своемъ: довольно для каждаго дня своей заботы". Славянське: „пещися" передане в російськім перекладі „заботиться", що відповідає українським виразам: „дбати", „піклуватися". Виходить, що Христос закликає своїх вірних не дбати про поживу, про одежу тощо; виріктися всякого труду, що має на цілі забезпечення життєвих потреб як біжучого часу, так особливо будучих; віддатися гультяйству й безділлю... Цього буквального змислу славянського й російського євангельського тексту коментатори Св. Письма й богослови на ріжні способи стараються уникнути. Одні (напр. А. Ивановъ, Руководство къ чтенію четвероевангелія. Изд. 2. СПБ. 1894, стор. 229) пояснюють, що Господь „не заборонює дбати („заботи") про їжу й одежу, не заохочує до безділля та жебрацтва, яке нехтує всі піклування („заботы") про задоволення природних потреб і очікує його від ближніх, або — як кажуть — від Бога; Христос вимагає, щоб головною цілю наших піклувань („забот") було придбання Царства Божого". За іншим розумінням (Свящ. И. Орловъ, При свѣтѣ Евангелія. Вип. І. Москв. 1910, стор. 61) Христос заборонює не всяку „заботу", лише поганську, або (И. Залуцкій, Изъясненіе четвероевангелія, СПБ. 1913, стор. 211) „заботуы, яка походить з браку мішної віри в Бога. Суть усіх тих і подібних їм пояснень у твердженні, що Христос, кажучи: „не заботьтесь" не заборонює „заботиться". Чи не є це очевидна суперечність? (Докінчення буде.)

о. Прот. П. Табінський.

важніші питання про суспільно-економічні основи життя, одначе не як соціольоґ-економіст. Тимто мало кого вдоволив він ними, а сам з болем серця пізнав, що це не його жанр.

Гоголь-поет перестав давати нове, вмер за життя. Зате всі поетичні твори його стали розкривати щораз то новіші сторінки життя і вияснити всі ідеольоґічні потенції, заховані в ньому: щиру любов до рідної України, глибокий пошанівок людської гідности, та співчування людині і постійну охоту служити своїми писаннями усьому громадянству. У ці рямки вмістив Гоголь усякі типи провінції й столиці з виразним тавром духової дрібноти, яка скрізь наперед випихається. Деякі типи дійсного життя, ось хоч би фанатика зовнішньої народньої форми, яким був Константин Аксаков, Гоголь осудив у листуванні з приятелями. І тут знову контраст: Гоголь — російський патріот гостро ставиться до зовнішнього вияву патріотизму. Він хоче привчити окремі групи людей до суспільної праці, одначе сам не розбирає гаразд усіх передумов успіху такої праці. Гоголь малює з великою любовю недолю маленьких людей, а свою гірку долю великого мистця запопадливо скриває перед очами світа. Він творить і видає свої твори в надії на заробіток, та все життя бється з недостатком і безгрішшям.

Ось так і ми сьогодні можемо за Шевченком признати Гоголя „за великого нашого друга" і повеличатися ним як одним з перших і досі одним з найславніших у світі синів України.

РІДНА ШКОЛА БУДУЄ ОСНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МАЙБУТНОСТИ!

Розбудова британського летунства.

ЛЬОНДОН, 10. 5. ПАТ. „Стар" поміщує вістку, що британське міністерство летунства вислало до тих всіх фабрик, які є на спеціяльній листі фабрик, що будують літаки, обіжник, де доручує тим фабрикам збільшити продукцію літаків та забороняє виконувати замовлення інших держав без попереднього порозуміння з міністром летунства. Водночас переводить анкету, як багато літаків можна продукувати у тих фабриках, зазначуючи, що у звязку з пляном розбудови британського летунства, ті фірми дістануть замовлення.

Між фабриками, до яких вислали той обіжник є фірми Фері, Гендлі-Пейдж і Гокер. На думку щоденника головно фірма Гокер дістане більше урядове замовлення, здебільша на бомбовози. Ця збільшена продукція літаків у англійських фірмах є передбачена бодай на 2 роки. Британський кабінет створив спеціяльний комітет розбудови летунської сили, якому проводить міністер летунства льорд Льондондері.

25-літній ювилей Юрія V.

„Нехай живе король!"

ЛЬОНДОН, 10. 5. ПАТ. Вчора ввечір у королівській палаті відбувся святочний, королівський бенкет, в якім участь брало 150 осіб. Між королівськими гостями були, крім членів королівської родини, члени британського уряду, премієри домінній, провідники парляментарних груп і амбасадори. Довкола палати зібралася 100-тисячна юрба, що окликами витала короля. В год. 10.30 король у товаристві премієра Мелдональда, премієрів домінній, королевої і синів вийшов на балькон. Юрба витала короля довго, потім відспівала національний гимн.

З довірям можемо глядіти у майбутнє.

Ювилейна промова англійського короля.

ЛЬОНДОН, 10. 5. ПАТ. Відповідаючи по чолобитні обох парляментарних палат, король подякував за слова привязання до себе і королівської родини і між ін. заявив: „За наших днів, коли заворушення і военні союзи е нарушеним порядку, можемо бути вдячні за те, що лад і мир всеж панує в великій частині світа і що під нашим прапором свободи стільки мілйонів людей має запевнений свій щоденний хліб і не потребують боятися нікого. Це для мене є джерелом гордости і вдоволення, що повна гармонія нашої парляментарної системи з нашою конституційною монархією перенесла удари, що в останніх роках знищили інші країни й устрої. Почуття непевности і недовіря кружляли скрізь як тінь над зусиллями людства. Одначе ми, завдяки добрій волі, обережности і витревалости нашого народу зуміли піти вперед. Нині край уже так дозрів умово, що з довірям може глядіти в майбутнє".

Бельгія наладнає дипльоматичні взаємини з СССР.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Брюсель: Уряд повідомив парлямент, що задумує наладнати дипльоматичні взаємини з СССР. Уряд доручив віцепрем. Вандервельдові занятись цією справою.

—o—

Зближення між Італією та Югославією.

РИМ, 10. 5. ПАТ. Потверджується вістка, що міністер закордонних справ Югославії Єфтич зустрінеться з Мусолінім або Сувічем у Венеції 18. травня ц. р.

З просвітянського життя Дрогобиччини.

Дві вдатні імпрези: свято „Просвіти" і Шевченківський концерт. — Просвітянські курси. — Курс сільських дириґентів.

Дрогобицька філія „Просвіти" уладила в останньому часі дві вдатні імпрези: перша з них — се свято „Просвіти", а разом з тим свято в память Федьковича, друга — то Шевченківський концерт. Святочна академія в честь Федьковича дала нагоду до перегляду і свого роду конкурсу читальняних хорів. Співали хори з дрогобицьких читалень та читалень у Гаях Вижних, Трускавці, Добрівлянах, Тустановичах-Гукова Гора, Грушеві, а крім цього злучені хори „Дрогобицького Бояна" та української гімназії. Одним з найкращих просвітянських хорів виявив себе хор з Гаїв Вижних під управою Михайла Смутного. Добір голосів, їх зіспівання і дикція, відтворення співаних творів — усе те ставило той хор на одне з перших місць. Поруч нього на такій-же висоті станув хор з Дрогобича-Стрийського передмістя під управою м-ра Івана Городиського. Гарними голосами визначились хори з Добрівлян, Трускавця і Тустанович-Гукової Гори. Хор читальні з Грушова під управою п. І. Чаповського вимагав би деякого відсвіження мужеських голосів. Десятилітня Стефа Хархалівна деклямувала так, як деклямувати уміє тільки дитина з її природною свободою і діточим захопленням, вірш: „Воскресни Бояне". Деклямація п. Белза з Грушова вимагала основнішого простудіювання. Злучений хор „Дрог. Бояна" та української гімназії відспівав по мистецьки Остапа Нижанковського: „Гуляли". Святочну промову виголосив проф. Бурко. Першу частину свого слова присвятив промовець творчости Федьковича, як співця Гуцульщини та лицарських чеснот її мешканців, що вміють по лицарськи жити і також по лицарськи вмирати в обороні чести своєї та своїх ближніх. Опісля бесідник зобразив творчість Федьковича, як всеукраїнського поета, який велів нам на місце Старої Січи будувати нову в грудях кожного українця та який замкнув у своїх творах вічну тугу народу до волі і сили: Федьковичів король-гуцул, символ сили нації, що має відродитись та оборонець її прав, не вмер, а живе в заклятій горі і жде слушного часу до боротьби за волю.

Шевченкове свято було уладжене тільки силами місцевих дрогобицьких читалень і дитячого хору „Рідної Школи". Найкраще співав хор читальні на Стрийськім передмісті. Вперше виступив прилюдно хор читальні ім. Франка під управою п. Камінського. Виявилося, що святочні деклямації, хоч добре виголошені (м. ін. п. Крайчиківною), вимагали окремого приготування. Свято пройшло під глибоким враженням промови дир. Баранника, що говорив про Шевченка як про борця за правду: своєю боротьбою з кріпацтвом і царським режімом Миколи І. Шевченко змив з чола українського народу пятно ганьби поневолення та увів нас у сімю культурних, свідомих своєї мети народів. Поетові думки — говорив промовець — актуальні і нині, бо український нарід, не використавши моменту, коли міг здобути волю, попав у новітнє кріпацтво, яке грозить йому фізичною загладою. До сучасних українців кличе Шевченко: „Борітеся! Поборете!"

Покінчилися просвітянські курси, уладжені Філією „Просвіти" для читальників з цілого повіту при співучасти місцевої Учительської Громади. Відбулися 32 виклади з української історії, літератури, ґеографії, гігієни і природничих наук. На викладах бувало пересічно 80 слухачів. Найбільша скількість слухачів на одним з викладів була 149. У звязку з цими викладами почала Філія працю над організацією самоосвітних гуртків по читальнях.

Від місяця ведеться при участи тут. Музичного Інституту ім. Лисенка під проводом проф. Пюрка й Огродніка курс сільських читальняних дириґентів, зорґанізований Філією „Просвіти". Наука відбувається систематично двічі в тиждень по 4 години денно і триватиме 4 місяці. На курсі побирає науку 20 учеників, зголошених сільськими читальнями, які заплатили за науку вимагану оплату і вчаться правильно подаваних їм предметів.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського**, Львів пл. Капітульна 3, І. пов. тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1138

— **Першорядне фризієрське і косметичне заведення для Пань і Панів Т. Кутковського**, Сикстуська 14. Тел. 106-88. 1119 8-?

— **Маєві богослужения в церкві св. Духа** при вул. Коперника у Львові будуть відправлятися на бажання вірних від понеділка 13. ц. м. Початок щодня в год. 6. веч.

— **Гоголівську виставу** в Національному Музеї- Мохнацького 42, можна оглядати в неділю 12. травня з поясненнями від 10—14 год.

— **Новий розклад їзди** з орієнтаційною мапкою, що в формі книжки охоплює всі залізничі шляхи Галичини та получення з важнішими осередками інших західньо-українських земель, Польщі та заграниці — появиться в першій половині травня ц. р. накладом Кружка „Рідної Школи" в Станиславові. Ціна цього першого великого розкладу їзди в українській мові тільки 50 сот. Дохід призначений на „Рідну Школу", тому кожний українець, як також товариства й установи, купують тільки цей новий розклад їзди. Набувати від 15. п. м. у всіх книгарнях і кіосках. Більші замовлення слати на адресу: „Союзна Друкарня" — Станиславів, Собіського 24.

— **Грошеві листоноші зі зброєю.** У звязку з останніми нападами на грошевих листоношів дирекція почт у Львові забезпечила всіх грошевих листоношів зброєю. 36 листоношів дістало револьвери, ґумові палки і алярмові свистівки.

— **Монопольна благодать у школах.** Статистика виказує страшне поширення алькоголізму серед шкільної молоді в корінній Польщі. У Варшаві пє систематично горівку 32 прц. шкільних дітей. Бувають випадки, що діти приходять до школи пяні і приносять зі собою горівку. Подібне діється на провінції. В

Німеччина не підпише договору взаїмної допомоги з большевиками.

ЛЬОНДОН, 10. 5. ПАТ. Американський часо-пис „Літерер Діджест" помістив розмову відо-мого американського журналіста Прайса Беллі з канц. Гітлером, який рішуче відкинув пропо-зиції підписати договір взаїмної допомоги у східній Европі. Канц. Гітлер заявив між іншим таке: Німці під ніякою умовиною не боролись би з большевиками. Радше я повісився би, ніж під лисав би такий договір. Нема такої територіяль-ної проблеми, за яку Німеччина вела би війну. Ми зрезигнували з усіх таких намірів. Відчуває мо симпатії і вяжуть нас нитки братерства кро-ви з нашими земляками поза кордонами Німеч-чини, але для їх користи не будемо вести війни. Підкреслюю, що Европа за мала, щоб вела вій-ну з уваги на здобутки найнов.воєн.техніки. Вкін-ці канц. Гітлер підкреслив волю Німеччини вдер-жати мир і вказав на договір з Польщею. Цей договір — заявив канцлер — не підписала Ні-меччина під примусом і Ліга Націй не впливала ніяк на нього.

Перед загальною мобілізацією в Абісинії.

ЛЄОНДОН, 10.5. ПАТ. Кореспондент „Дейлі Телеграф" повідомляє з Адіс Абеби: Цісар Абі-синії заявив журналістам, що якщо Італія буде далі підготовлятись до війни, тоді проголосить загальну мобілізацію в Абісинії. Одначе цісар сподіється, що на сесії Ліги Націй 20. травня п. р. пороблять заходи, щоб мирно поладнати кон-флікт.

остатівському повіті на 8 тисяч шкільних дітей не пє горівки тільки тисяч хлопців, пє щодень 3 тисячі, а часдочасу 2.800 хлопців.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім дні при тягненні держ. льотерії впали такі більші виграні: 100.000 зол. на ч. 171042. 20.000 зол. на ч. 73722. 10.000 зол. на ч. 11485, 20418, 58141, 100505. 5.000 зол. на ч. 52426, 78204. 2000 зол. на ч. 76, 3071, 4178, 5585, 31512, 47169, 47400, 68499, 92909, 93468, 104682, 104740, 108373, 112835, 129193, 141501, 144489, 172621, 176217, 180136, 184271. 1000 зол. на ч. 9713, 27613, 30694, 38121, 38778, 41799, 43760, 44027, 46013 46831, 52239, 61588, 63290, 65894, 80389, 80835 82271, 84238, 92519, 110390, 112380, 119099, 131791, 135436, 152649, 155765, 163159, 170317, 170387, 176332, 176419, 181886.

— **Застрілили постерункового.** В селі Пши-бишівці під Ряшевом знайшли в придорож-ному рові трупа поліційного постерункового Войтіха Кухарського. Слідча комісія устійни-ла, що Кухарський гнав у ночі на ровері за злодіями, які його й застрілили. Ровер лежав оподалік.

— **Краєва хроніка.** В Острові пов. Сокаль ви-бухла пожежа в загороді Володимира Дзядик-ка, причому згоріли три стодолі, два коні і ко-рова. Вогонь був спричинений злочинною ру-кою. — В Кротошині під Львовом господар Мих. Калітинський посварився за скибу зі своїм сусідом Йосифом Чериком, який вдарив його мотикою по голові. Тяжко раненого пе-ревезли в безнадійному стані до львівського шпиталю. — Біля залізничої стації Борщовичі впав під поїзд 23-літній Владислав Котков-ський із Залвіря, що їхав до Бродів без білету і скривався перед кондуктором. Тяжко ране-ного відставлено до львівського шпиталю. — В Камінці біля Сколього арештовано Івана Хомина, Мих. Кузенка і Фед. Дмитрова під закидом, що у вересні м. р. вбили на дорозі купця Мозеса Розенберга й зрабували йому тисячу зол.

— **Польські студенти відвідують Німеччину.** На днях приїхало до Берліна 45 студентів вар-шавської політехніки, відбуваючи наукову прогульку по Німеччині. Дорога вела на Ляйп-ціг, Франкфурт н. М., Кельн, Есен і Берлін. Оглядали осередки великого промислу, як нпр. хемічного, гутничого і т. п.

— **Свині зїли 13 тисяч зол.** В одній експорто-вій фірмі у Ґдині вкрадено 15 тисяч зол. Полі-ція ствердила, що злодій подався до недале-кого села. Коли явилася на місці, він щез. Тоді поліція перешукала цілий дім і господар-ські будинки. Аж у хліві попала на сліди зло-дія, побачивши, як свині заїдали 100-золотові банкноти. Показалося, що злодій без відома господаря сховав у його хліві вкрадену готів-ку. Тимчасом свині знайшли схованок і взялись до нього з рилами. Тільки 2 тисячі зол. вда-лось поліції врятувати, решту знищили свині. Злодія арештовано в Ґдині.

— **Самогубство з радости.** З Вильна пові-домляють про самогубну спробу учня росій-ської гімназії, Мик. Жилка, що положився біля почтового будинку на землю і тягарем власного тіла вбивав собі ніж у груди. Пока-залося, що він збожеволів з радости, одержав-ши від вуйка з Америки листа з повідомлен-ням, що робить його спадкоємцем свого маєт-ку в сумі 600.000 долярів. Є надія вдержати його при житті. Про подію повідомлено матір, що живе в Новгородку.

— **З Польщі.** В Хоржові розпочався судовий процес проти трьох братів Стемпленів, що пу-стили в рух три тисячі фальшивих стемплів на 6.600 зол. — До лікаря Целецкого у Варшаві, якому ошуканці вимантили 24.500 зол., зголо-сився Ст. Констанський й обіцяв викрити ошу-канців. Взявши від лікаря більшу суму на кошти глядань, щез без сліду. — В селі Зиг-мунтово нешавського повіту господар Ясін-ський застрілив у ночі прабіжника, що закрав-ся до його загороди. Побоюючись відпові-дальности, закопав трупа на городі. Поліція відкопала його, причому показалось, що вби-тим був 25-літн. Роман Возняк.

— **28 дітей втопилося.** На ріці Псьол біля Харкова затонув пором, на якому находилося 58 дітей під опікою одного дорослого. 30 ді-тей врятовано, 28 втопилося.

— **Мілітаризація дітей в Совітах.** В „Ізве-стіях" появилася характеристична стаття в справі передвійськового вишколу молоді. Ав-тор домагається, щоби дітей вже від найрань-шої молодости поучувати про значіння армії, фльоти та повітреплавства. До цього мають служити забавки з військових предметів. Цей проект приняла большевицька виховна влада і в найближчому часі почнеться масова фабри-кація військових забавок для дітей.

— **Кожній вінчальній парі щепа.** Оригіналь-ний весільний дарунок придумала управа міста Біле у Вестфалії. Бурмістр цього міста, д-р Мес заявив на зборах місцевого господар-ського товариства, що кожна пара новоженців має дістати від міста весільний дарунок у виді овочевого деревця. На весілля місто висилати-ме свого представника, що разом з побажання-ми передасть цей оригінальний дарунок. Та-ким чином місто причиниться до поширення добірних німецьких овочевих дерев.

— **Американський поєдинок.** Капітан Стен-слянд, шеф поліції в Голівулі, старається роз-яснити від осьми днів справу вбивства Павла Івора, кравця фільмових зірок. Про Івора знає-мо таке: Від трьох років він називався одним з найкращих мужчин Голівуду, бо був подіб-ний до Валентіна. Звідки він у Голівулі взяв-ся, ніхто не знав. Але нагло бачили його в то-варистві пані Прінґль, яка мала знайомство з фільмовими зірками Констанцією Беннет і Кармен Пантаг. Їм поручила його як знамени-того рисівника мод і ще ліпшого кравця. Часто бачено Івора в товаристві обох фільмових зі-рок. Сукні, проєктовані і виконані Івором, подобались. І нагло всі зірки між іншим і Жан Гарльов замовляли тоалети в нього і він став славним і багатим. Одначе вночі 28. квітня трапилась трагедія. Його мати, яка мешкала на першім поверсі, почула стріли — вона при-бігла до сальону — її син лежав не живий. Було це безпосередньо по гучному приняттю. На ньому був теж присутній пан Говард — правдоподібний убивник Івора. Того самого вечора відбулась в домі професора універси-тету Болта трагедія. Викликали його вночі в пильній справі, опісля важко поранили. Напас-ник забив себе. Був це Говард, шофер п. Беннет. Сама справа дуже таємна. Правдоподібно йшло про американський поєдинок між Іво-ром і Говардом. Івор, як показалося з довол неясної депеші був суперником Говарда. Го-вард витягнув чорну кулю, але забив і свого супер ника перед своєю смертю. Чому ранив і професора Болта — досі не вияснено.

— **Саранча в Еспанії.** В еспанській провінції появилася саранча так масово, що люди давно не бачили чогось подібного. Саранча вкрила грубою верствою всі поля і нищить всю ро-стинність. Населення стануло до завзятої бо-ротьби з цим шкідником. Вбивають його всіми способами, творячи зі саранчі цілі гори. В околиці, навіщені саранчою, злетілися масово бузьки.

— **Ріжні вісти.** На ріці Мароші біля румун-сько-мадярської границі перевернувся пором, причому втопилося 20 осіб, переважно жінок і дітей. Семеро осіб урятувалось. — Біля Маль-ме зударився в ночі шведський корабель „Тир" з фінляндським „Мененеіто", причому цей останній наслідком ушкодження затонув. Залогу врятовано на поклад „Тир". — В місті Ран біля Люблями щез касієр міської щадниці Сімончіч, спроневіривши 700 тисяч динарів. Одночасно щезло кілька його свояків.

— **Справлення помилки.** У вчорашньому числі „Діла" (ч. 120), у статейці **„Сяніцький повіт у світлі статистики"**, пропущено кілька рядків про грамотність у тому повіті. Тому нині передруковуємо ще раз цілий цей уступ: По містах уміло читати і писати 12.984 осіб, тільки читати 94 особи (0,6 прц.), **не вміло ні читати ні писати 1.358 осіб (9,4 прц.).** По селах уміло читати і писати 48.725 осіб (70,0 прц.), тільки читати 603 особи (0,9 прц.), **ні читати ні писати 19.398 осіб (27,9 прц.). — У статті Франка** про партії серед галицьких українців перед 50-ма роками треба справити в попередньому числі на с. 4, шп. 3, р. 12 знизу: „Ниви" Наумо-вича на **„Науки"** Наумовича.

З театру.

ВЕЛИКИЙ МІСЬКИЙ ТЕАТР: „ОПЕРА В КРАТ-КУ", музична комедія на 3 дії *Невяровича*, музи-ка *Мунда та Гермеліна.*

Директор опери банкротує. Відома річ: кіно та радіо, ао, і публика... Але треба жити. Нехай живе мандрівна ревія під фірмою культурно-освітнього „кресового" театру! Двоє артистів зпоміж статистів уже є, головний тенор конче потрібний! Сміливим щастя помагає: прегарний голос зпоза вязничних ґрат. Над молодцем, що має добрий голос і приємний зверхній вигляд на-висла якась понура тайна — сидить у вязниці, бадьорий, увесь час тільки співає, а нічого не говорить. Чому? про це недогадливий глядач довідається на самому кінці.

Фарса має деякі веселі сцени і дотепи, кілька добрих танців; зрештою нагадує ті нові оперетки, що хотіли би з техніки комедії дель арте — імпро-візованого клеєння песи на сцені склеїти ресу. Замісць оперетоок з банальною завязкою, в якій знаємо все заздалегідь, може публиці подобатись.

Музика, як кажуть знавці на селі: біденька; в ухах не залишається ніодна арія.

ж. р.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Свячене в Сороках. Сороки під Львовом здавна на-лежали до перших сіл львівського повіту. Внаслідок не-згоди та внутрішніх сварів на якийсь час спинилася там була громадянська праця. Тепер знову повернув до села спокій і згідлива праця, а виявом цього було спільне свячене, яке уладили для своїх членів і запрошених го-стей виділи всіх товариств села в неділю 5. ц. м. В год. 3-ій попол. місцевий парох о. Стрільбицький доконав по-свячення „свідей", а підносячи значіння Воскресення Христового, візвав присутніх до братньої любови та спільної праці. Короткою промовою привітав зібраних від Повітового Народнього Комітету присутній на свя-ченому п. Тома Дашко.

Свячене в Чижикові. Дуже гарне свячене уладив дня 5. травня ц. р. в Чижикові кружок „Рідної Школи" й „Союзу Українок". До участи в свяченому зголосило-ся ок. 300 осіб, чоловіків і жінок, старших і молодших. Була гарна погода і це дало змогу розставити столи на подвірю читальняного дому. Інакше ніяким чином не можна би було змістити всіх учасників у невеликій салі читальні. Чижиків належить до найкраще зорганізова-них сіл повіту, але всеж таки при уладженні такого ве-[illegible]

велику вагу дружини місцевого пароха п. Ольги Школьник. По посвяченні „свідей" виголосив дуже гарну промову о. Школьник. Пригравала місцева дута оркестра, а маленькі дівчатка на подвір'ю виспівували гагілки. В міжчасі виступила з привітом представниця Союзу Українок зі Львова, п. Федорчаківна, підносячи велику вагу жіноцтва у громадянській праці та загріваючи жінок, які на святі переважали, до дальшої праці. В тому самому дні був у Чижикові голова Повітового Народнього Комітету п. Гриць Гладкий, який також виголосив відповідну до місця і свята промову. Зібрані відспівали національний гимн, а потім під звуки музики почалася забава молоді танцями, яка протягнулась до пізнього вечора. Справді треба сердечно вітати заводження по селах отаких спільних сходин з нагоди свяченого чи зимою з нагоди просфори.

СТРИЙ.

Загальні Збори кооп. „Труд". Дня 16. квітня відбулися в домівці „Маслосоюзу" у Стрию звичайні Загальні Збори кооп. „Труд". Зборами проводив голова Надз. Ради проф. Залеський Т., секретарював дир. Лис О. По отворенні Зборів згадав голова надз. ради память померлого члена кооперативи, бл. п. о. Височанського Р., якого память вшанували присутні повстанням з місць і хвилевою мовчанкою. Збори тревали вправді короткий час, але їх хід був наскрізь діловий. Настрій Зборів значно більше бадьорий, ніж це було на зборах в останніх роках. Кооператива „Труд" заснована ще перед пятнацятьми роками. За цей час пережила і часи гарного розвитку, але й часи занепаду. Через це до нині кооператива не могла станути на тій висоті, на яку в інших обставинах булаб видвигнулася. Причиною було й те, що з одної сторони часто несолідні управителі кравецької робітні не лиш не дбали про розвій повіреного їм варстату праці, але ще й працювали на шкоду підприємства, а з другої сторони несолідні клієнти користувалися кредитом кооперативи, а опісля не хотіли своїх довгів сплачувати. З обширного звіту члена управи п. В. Луцевецького видно, що в останньому часі настав у розвою кооперативи зворот до кращого. Кравецька робітня завдяки солідній і совісній обслузі збільшує постійно круг своїх клієнтів та віднискує довіря, втрачене через несолідність одного з попередніх управителів. Дальший розвій кооперативи на майбутнє буде залежний, якщо у місцевого і доокружного українського громадянства найдеться більше зацікавлення цією симпатичною кооперативною станицею і якщо це громадянство масовим приступленням у члени і збільшенням заказів у кооперативі підтримає щирі змагання й ідеї її проводу. Тимбільше, що при теперішньому складі управи й персоналу можна бути певним якнайсолідніщої обслуги при конкуренційних цінах. **Присутній.**

В 250-ліття уродин Баха. Стрийський відділ „Взаїмної Помочі Українського Учительства" призначив свої сходини для членів дня 5. м. м. для вшанування 250-ліття уродин Баха. Відповідний відчит виголосив п. Володимир Котович, музичну продукцію враз із поясненнями виконала п. Ірина Котовичівна. Присутні нагородили виконавців рясними оплесками. Тою імпрезою „Взаїмна Поміч" дала доказ, що дбає про мистецьку освіту своїх членів.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА.

Українське купецьке свято. Заходами бувшого начальника складу Народньої Торговлі п. Миколи Турина при допомозі посла д-ра Ст. Барана основано перед роком філію Союзу Українських Купців і Промисловців у Тернополі, що за короткий час обєднала понад 50 місцевих українських купців і промисловців та виказує нині дуже живу діяльність. Від серпня м. р., коли новоосноване товариство здобулось на власний льокаль, уладжує воно часті сходини членів та товариські забави, чим стоїть нині на переді усіх наших місцевих товариств, а — що найважніше — анкети й реферати на ріжні актуальні теми з правознавства, історії, купецької організації, реклями і т. д. Завдяки заходам ради і виділу товариства під проводом теперішнього голови п. Василя Болюха влаштовано в неділю 5. травня ц. р., як у навечеря патрона купців св. Юрія, купецьке свято і сходини членів та запрошених відпоручників місцевих українських установ. В год. 7. рано відбулася торжественна Служба Божа в парохіяльній церкві, яку відправив о. канонік Вол. Громницький у намірені товариства. Опісля відбулося посвячення гарного олійного образу св. Юрія (дар купця і промисловця п. В. Майки) у прегарно різьблених і золочених рамах (дар купця і промисловця п. Тита Яримовича), прикрашеного лентами в українських барвах. Вечером в год. 7. відбулися святочні сходини членів товариства і їх родин та запрошених делегатів товариств у салях Народньої Торговлі, получені зі свяченим, при чому „свідни" посвятив о. кан. Вол. Громницький, бажаючи товариству і його членам якнайкращих успіхів у їхній праці. Численне товариство — делегати товариств та установ, оба посли д-р Баран і д-р Ладика, о. кан. Громницький та члени товариства і їхні родини засіли до заставлених столів. Промову про значіння купецького стану для розвою нації та про значіння нинішнього купецького свята виголосив голова товариства п. Василь Болюх, а побажання від місцевих освітніх, рідношкільних та економічних установ зложив у коротків промові проф. Ілярій Брикович. При вечері співано наші народні пісні серед товариської гутірки. Після офіціяльної частини відбулися товариські забави.

З дороги життя.

Гей, не дивуйтесь добрії люди...

Тямлю часи, коли люди мали обосновану причину, спромогу й відвагу дивуватися цьому й тому. Навіть звірята виявляли в деяких випадках своє глибоке здивування, як нпр. телята на вид свіжо помальованих воріт.

Сьогодні здивування вийшло з моди і звички. Ніхто нічому не дивується. Всі стали мудрцями.

Не дивуємося:

— що большевики, які підготовляли в цілому світі ґрунт під революцію й хотіли повалити капіталістичний лад, сьогодні покумалися з такою буржуазною установою як Ліґа Націй і деякими сусідами;

— що французько-польська дружба докотилась до того, що проганяють польських робітників із Франції;

— що вікова німецько-польська ненависть перетворилася під чародійною палочкою міністра закордонних справ у дружню сердечну ідилю;

— що Пікар, якому пощастило не скрутити голови у ріжних краях, вибрався ще раз летіти в сусідську стратосферу;

— що Німеччина рішила обмежити воєнні вброєння, себто вибудувати нових 700 літаків;

— що непомірно зростає з днини на днину число банкротів та екзекуторів;

— що французькі журналісти їдуть до большевії, а українці звідти не вертаються;

— що на Поліссі дідич жертвував великодушно терен на новий концентраційний табор;

— що майно Народного Дому, а вслід за ним може й ще деякі ізза розумної господарки підуть на бубон.

— що у травні паде сніг;

— що Народній Дім є тим, чим є;

врешті:

— що на виставу доброї песи доброї драматичної трупи не найдете у Львові ніодного мецената, а на виставу дурної песи, що стає посміховищем, сиплють гроші так щедро, що і дефіциту не дорахуєшся.

Тиберій Горобець.

СТАНИСЛАВІВ.

Спільне свячене станиславівських передмість. Мин. неділі відбулося спільне свячене всіх 4 станиславівських передмість у салі „Сокола". В свяченім взяли участь делегати всіх товариств з міста, які заняли один великий стіл. Інших 6 великих і гарно прибраних столів заняло громадянство всіх передмість у числі до 300. На салі бачили ми також лиця, яких не видно на інших святах. Сама саля була дуже гарно прибрана килимами, ялицями й білими паперовими ґірляндами. Трохи по 5-ій зявляється на салі о. кан. Лободич у заступстві станисл. владик. В год. 5.45 саля змовкає й о. Лободич доконує посвячення „свідей". У своїй промові вказав о. Лободич на величезну вагу церкви в житті народу і закінчив її зазивом стояти твердо при Христі, а тоді напевно здійсниться наша велика, спільна всім нам мета. Опісля привитав гостей дир. Швалюк, голова комітету. У своїй промові вказав промовець на одну з помилок інтеліґенції, а саме, що вона, організуючи село, не дбає чи не хоче дбати про власне зорганізування і тому нині село куди краще зорганізоване від міста. Дальше зазначив дир. Швалюк, що передмістя Станиславова будуть дальше організуватися й поволі переберуть з конечности працю, яку повинно виконувати місто. При кінці вказав промовець на молодь, на яку треба звернути більшу увагу і привчувати її за молодих літ до зорганізованої громадянської праці. З черги промовив д-р Олесницький, голова станисл. філії „Просвіти". Д-р Ол. у коротких словах переповів історію українського громадянського життя у Станиславові, підчеркуючи велику ролю в тім житті передмість. При кінці завзивав до масового членства в „Просвіті". Після цього освітня секція при Союзі Українок на Бельведері вивела дуже гарно гагілки, які мусіла „бісувати" на загальне бажання гостей. З черги з ім. кружка С. У. промовляла дуже гарно п. Рублева. По її промові залунала в цілій салі „Гей у лузі червона калина". Опісля та сама освітня секція вивела гагілки „огірочки". Дальше промовляли ще: п. Березовський (голова чит. „Просвіти" Книг.-Кольоніч), п. Ліськевич Тарас (від Українського Спорт. Союзу) і д-р Олесницький (про вагу промислу й купецтва). По тих промовах дир. Швалюк закрив свячене, дякуючи всім делегатам і гостям за участь та обіцюючи, що комітет зложений з представників усіх передмість, не перестане на нинішнім свяченім і працюватиме далі над зорганізуванням українського Станиславова. Свячене полишило безперечно дуже гарне вражіння. Ми побачили, що є люди готові до праці і що треба тим людям подати згідну руку, а не кидати, як досі, колод під ноги. Віримо, що на черговім свяченім будемо свідками сповнених планів і праць організацій українців Станиславова.

Ан.

Три дні тягнення IV-ої кляси.

В перших трьох днях тягнення IV-ої кляси 32-ої Державної Льотерії вийшли дві виграні по 50.000 зол. і одна — на 100.000 зол.

Щасливу серію розпочала Лудзь: трьох дрібних купців, п. п. М. Г., А. И. і С. Б. купили в тамошній філії одної з катовицьких колектур три чвертки числа 96.151, а четверту п. Ш. бідна бабуся. Кожний з учасників виграв по 10.000 зол. Друга 50.000 золотова виграна впала на льос ч. 152.108, набутий у малій колектурі в Біґораю. Виграною поділяться також особи бідні.

Як у попередніх клясах, так само і тепер Фортуна не забуває за Львів. В одній з колектур впала на ч. 69.572 виграна 100.000 зол. Власниками подрібних четвертин є: пані Г. Н., п. п. С. Р. і Л. И. та А. Г. і К. М., які купили спільно одну четвертину — всі удержуються з зарібкової праці.

В колі, крім міліона, який буде вильосований 21. ц. м., находяться ще: три виграні по 100.000 зол., сім — по 50.000 зол., десять — по 20.000 зол. та багато менших.

СПОРТ.

II. СОКІЛЬСЬКИЙ БІГ З ПЕРЕШКОДАМИ.

II. Сокільський біг з перешкодами відбудеться в неділю 12. н. м. на пл. Сокола Батька в 11 год. передполуднем. Це одна з найцікавіших імпрез у цьому сезоні. Це один з найпрактичніших бігів, де сила, воля, витревалість, відвага, завзяття та розвага грають величезну ролю. Це сполука спортовця з приладовцем та іншими ділянками повного тіловиховання. Усі сокільські гнізда зголосили свою участь у цьому бігу. Ширше громадянство повинно заінтересуватись цією оригінальною та ще й безплатною імпрезою. Траса для побратимів 1.200 м. з 12 перешкодами, для посестер 300 м. з перешкодами, для учасників 750 м. з 8 перешкодами, для ст. членів (Ольд-боїв) 300 м. з 4 перешкодами.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

III. УКРАЇНСЬКИЙ СТАТИСТИЧНИЙ РІЧНИК. Варшава — Краків — Львів 1935. Стор. 288, ф. 16°. Вид. Українського Економічного Бюра. Зміст річника, що становить цілість і є продовженням I. і II. річника: I. Людність і Територія. II. Сільське господарство. III. Гірництво і Промисловість. IV. Торговля і Комунікація. V. Політична і культурна статистика. VI. Показчик української культури. VII. Miscellanea. VIII. Карта України. Читач знайде в ньому у приступній формі всі відомости про Україну зі всіх ділянок народнього господарства. Є це перше видавництво, що поставило собі завданням створити вірну українську статистику. На основі анкети, яку перевело УЕБ між нашим громадянством і установами, прийшло до невеликої реорганізації цього видавництва. Річник буде називатися статистичний і появлятиметься у світ на початку квітня кожного року, тому, щоб мати можливість використати всі відомости і матеріяли за минулий рік (тепер 1934). Річник редагують: Проф. Д-р В. Кубійович, Ред. Л. Лукасевич і Ред. Е. Чехович, при співробітництві п. п.: Андрієвський В. (Брюссель), Бовшик В. (Перемишль), Герич Д. (Вінніпег), Дибенко В. (Луцьке), Жук А. (Львів), Зленко П. (Прага), Іванис В. (Прага), Кабарівський В. (Львів), Кисілевський В. (Льондон), Кожевників П. (Берлін), Ксенко І. (Париж), Маслов М. (Варшава), Олпиш Б. (Данціґ), Сірополко С. (Прага), Скеґар Г. (Шикаґо), Сишевський Е. (Холм), Смаль-Стоцький Н. (Рим). Набувати можна у всіх українських книгарнях. Головний склад: Книгарня Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка у Львові, Ринок 10. Замовляти: Укр. Екон. Бюро, Warszawa, Grójecka 40 A. m. 12, або вплатити на конто ПКО 1.421 Е. Чехович, Варшава 22. належність разом із портом (зол. 2·20) і річник буде висланий на подану адресу. Ціна зол. 1·90. Текст річника український та англійський. Перша українська Національна статистика.

ZIEMIA CZERWIEŃSKA, rocznik Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego we Lwowie. Lwów 1935 Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego we Lwowie. Стор. 140, ф. 8-о.

НОТИ.

I. Омельський: ЄДНАЙМОСЬ, ДІТИ УКРАЇНИ.., пісня на мішаний хор. Видання Муз. Накл. „Торбан" у Львові. Ціна 50 сот. — Це дуже гарна пісня, невідомого досі в нас композитора. Її бадьорий текст з рішучою музикою, дає запоруку, що пісня швидко розійдеться. В тім випуску поміщено також тогож композитора народню пісню: ПЛИВЕ ЧОВЕН.., теж на мішаний хор, у зовсім легкому укладі.

—o—

Листування Редакції.

М. Остр., Рим: Досі нема такого.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича, під арт. пров. Н. Стадника.

Комарно:
11. V. „Пепіна“.
12. V. „Серед бурі“.

Великий Міський Театр.

Субота, 11. V. год. 7·30 веч. „Опера в кратку“.
Неділя, 12. V. год. 3·30 попол. „Опера в кратку“ ціни найнижчі Абон. 17.
Неділя, 12. V. год. 7·30 веч. „Опера в кратку“ Абон. 26.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 11. V. год. 7·30 веч. „Теорія Айнштайна“.
Неділя, 12. V. год. 7·30 веч. „Теорія Айнштайна“ Абон. 25.

Кіна.

АДРІЯ: „Распутін — злий дух Росії“.
АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія“.
АТЛЯНТИК: „Дівчата в одностроях“
ВАНДА: „Історія гріху“ і ревія.
ГРАЖИНА: „Проданий голос“ — И. Шмідт.
КАСІНО: „Мужчини до вибору“.
КОЛІСЕЙ: „Буря“ та ревія „Загальне розброєння“.
КОПЕРНИК: „Баль у Савою“ (Джіта Альпар, Ганс Ярай).
МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс“ (Конрад Файт).
МІРАЖ: „Схід сонця“ з відомою артисткою з Ф. Галь.
МУЗА: „Два гільтаї“ (Флір і Фляп).
ПАКС: „Дерев'яні Хрести“.
ПАЛЯС: „Азбука кохання“.
ПАН: „Їх ночі.“
РАЙ: „Світ сміється“ (большевицька комедія).
СВІТ: „Жінки в його житті“ і „Що мій муж робить у ночі“.
СОНЦЕ: „Біла лелія“ та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Зміна сердець“ і ревія.
УТІХА: „Шпіон ч. 13.“ і ревія.
ХИМЕРА: „Розсміяні очі“ (Шерлі Гемпль).

Закордонне радіо.

Субота, 11. травня 1935.

Відень (506,8) 19·35 Спів, сміх, танок, 21·00 Девята симфонія Бетовена, **Братислава** (298,8) 17·10 Нар. словацькі пісні, **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. музика, 19·15 Військ. орх., **Париж** (1648) 12·15 Концерт, 20·00 Авд. у честь Жанни Е' Арк (рецитації, музика, спів), **Білгород** (437,3) 18·30 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 20·10 „Приборкана гоструха“ оп. Геца, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 20·10 Весн. мельодії. **Мінхен** (405,4) 13·15 Популярна музика, **Будапешт** (550,5) 17·30 Мад. мельодії, 19·45 Опереткові мельодії, **Мілянo** (368,9) 11·30 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·10, 20·30 Концерт.

Неділя, 12. травня 1935.

Відень (506,8) 11·45 Симфонічний концерт, 16·35 Танкова музика, 19·45 Ми жінки — веселий вечір, **Брюсель** (483,9) 21·00 Вечірний концерт, **Братислава** (298,8) 11·00 Концерт з нагоди свята Матері, **Брно** (325,4) 9·15 Фортепянові твори Чайковського, **Кошиці** (259,1) 12·15 Концерт радіоорхестри, **Прага** (470,2) 9·15 Сальоновий квартет, 10·00 Композиторський концерт, **Копенгаген** (255,1) 20·00 Опереткова музика, 21·15 Французька музика, **Штрасбург** (349,2) 22·30 Танкова музика, **Рига** (514,6) 19·15 Оперова музика, **Берлін** (356,7) 13·00 Концерт радіоорхестри, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Музика для матері, **Кельн** (455,9) 16·40 Концерт, 20·00 Льорелай — опера М. Бруха, **Стокгольм** (426,1) 22·00 Концерт радіоорхестри, **Рим** (420,8) Симфонічний концерт.

Львівське радіо.

Субота, 11. травня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців. 11·57 Сигнал часу. 12·03 Метерольогічні вістки, 12·05 Концерт, 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Легка музика з гр. пл., 13·50 Польська морська торговля, 13·55 Експорт, 14·00 Легка музика з гр. пл., 14·35 Біржа, 14·45 Музика з гр. пл., 15·00 Весна, Великдень і літо в білоруській пісні, 15·30 Гумореска Ферд. Гетля, рецитації прози, 15·45 Концерт орх., 16·30 Техн. скринька, 15·45 Хвилина Шумана з гр. пл., 17·20 Місто свистячих паровозів, 18·00 Вес. авд. для дітей: Весела майнка у Щепка й Тонька; 18·30 Жіночі часописи, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 Ревієві пісоньки з гр. пл., 19·15 Про львівські захоронки й Йорданівські городці, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Концерт творів Дебісі, 19·50 Акт. фейл., 20·10 Концерт орх., рефрени, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·30 Симф. концерт (муз., сп.), 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Письменник і кіно, 22·30 Льожа Глумливців. Малпяче дзеркало (Тувіма) 23·05 Концерт танк.-сальон. орхестри.

Неділя, 12. травня 1935.

9·00 Ранішня авдиція, 9·55 Програма, 10·00 Німецька опера — плити, 10·30 Трансмісія з Варшави, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метерольогічні вісти, 12·05 Сільва рерум, 12·15 Музичний поранок, 14·00, 15·15 Грам. плити, 15·00 Хліборобська скринька, 15·22 Огляд ринків хліборобських продуктів, 15·35 Нар. муз.-пл., 15·45 Що чувати на Підляші, 16·00 Легмуз, 16·40 Фелек — фрагм. пов. Гурської „Друга брама, 17·40 Оповідання для дітей, 17·50 Гутірка в циклю „Культура щоденного життя, 18·00 Перший раз перед мікрофоном, 18·45 Життя молоді, 19·00 Програма на черговий день, 19·08 Гр. пл., 19·45 Подорожуємо — фейл., 20·00 Концерт, 20·30 Трансмісія з Варшави, 20·45—23·00 Гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·28—5·30 зол.

Нім. марка 1·90—2·00, фр. франки 34·80—35·05, шв. франки 171·30—172·00, фунти стерлінги 25·50—25·80, австр. шілінги 99·50—101, чеські корони 21·70—22·00, рум. леви 31·00—33·00, ліри 43·00—43·75.

Золото: Долари 9·15—9·20, Франки фр. 34·50—35·50, Дукати 82·50—83·50, Корони 36·50—37·50, Рублі 46·00—47·75. 1 гр. зол. 5·92·44.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50. Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·50—53·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 44·00—45·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 47·00—48·50, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—53·50, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премійвки.

Долярівки 52·00—53·50, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що цін на масло не ставить з приводу вичікуючої тенденції в дні 10. травня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·80 „
1 к. яєць	2·25 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану сильна, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 9. V. ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 40 дкг.	за 1 кг.	2·00 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „
Старі кури	„ „	0·80 „
Пантарки	„ „	1·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Курята приймає покищо без приділу. Когутів, качок, гусей, індичок та індиків зогляду на кінець сезону не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Виділ Т. У. С. К. „Обнова“ подає до відома членів: 1) Ширші Сходини членів відбудуться в неділю 12. травня 1935. в 10-ій год. в домівці Т-ва при вул. Коперника ч. 36 (під вежею). Програма сходин: Жива газета. 2. Звичайні Загальні Збори Т-ва відбудуться в неділю 19-го травня 1935. в год. 9·30 в домівці Т-ва (як вище) з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів і вибір предсідника. 2) Звіти уступаючого Виділу. 3) Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії. 4) Вибір нової управи Товариства. 5) Усталення висоти членської вкладки і 6) Внески та запити. На випадок недостачі в означеному вище речинці вимаганого статутом числа членів Збори відбудуться годину пізніше не зважаючи на число приявних членів. 1547

В память перших роковин смерти бл. п. Софії з Ігнатів Тоганової складає 10 зол. на голодних в Яворівщині рідня Ігнатів.

ОГОЛОШЕННЯ.

Конкурс.

Філія „Сільського Господаря“ в Рудках розписує отсим конкурс на Повітового Агронома. Оферти за поданням умовин приймає філія до 25. травня 1935 р. — Оферти відкинені лишуться без відповіди. Оферти вносити на адресу філії Сільського Господаря в Рудках. 1546 1-2

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . зол. 480·—
„ „ 1/2 . . . . 250·—
„ „ 1/4 . . . . 130·—
„ „ 1/8 . . . . 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.